

SVENSKAR I VÄRLDEN

Resolutioner antagna vid

Utlandssvenskarnas Parlament 2017

GRUPPINDELNING och INNEHÅLL

Grupp 1	Skatter och välfärd <i>Ordf. Birgitta Laurent</i> • Lägre SINK-skatt • Rätt till begravningsplats i Sverige • Vilande SGI vid utflytt • Bättre information om sjukvårdsförmåner för utlandssvenskar inom EU/EES och Schweiz	s. 3
Grupp 2	Medborgarrättsfrågor <i>Ordf. Kristin Öster</i> • Underlätta vid ansökan om nytt pass i utlandet • Bevis om svenskt medborgarskap • Fler sidor i passet • Svenska beskickningar i utlandet • Särskild valkrets för utlandssvenskar • E-röstning från utlandet • Särskild ansvarig i Regeringen för den svenska diasporan	s. 8
Grupp 3	Mobilitetsfrågor <i>Ordf. Kai Hammerich</i> • Elektronisk information och service • Underlätta kreditprövning • Samordnad krishantering för utlandssvenskar • Policy för hemvändande svenskar	s. 15
Grupp 4	Familje- och utbildningsfrågor <i>Ordf. Åsa Lena Lööf</i> • Medförande av skolpeng utomlands • Mer allmängiltiga behörighetskrav för utlandsskolors statsbidrag • Förändrad bedömning av IB-betyg • Personnummer för svenska medborgare födda utomlands • Uppehållstillstånd i Sverige för medföljande icke-EU medborgare • Svenskt medborgarskap efter 22 års ålder	s. 19

1. Skatter och välfärd

Lägre SINK-skatt

Resolutionsmottagare

Finansdepartementet

Sveriges riksdagspartier

Riksdagspartiernas ungdomsförbund

Problemformulering

Svenskar i Världen har länge arbetat för att den särskilda inkomskatten för utomlandsbosatta (SINK) ska sänkas. År 2014 sänktes SINK från 25 till 20 procent. Skatten höjs nu återigen från 20 till 25 procent från och med den 1 januari 2018.

61 procent av dem som betalar SINK är pensionärer med en genomsnittlig månadsinkomst på cirka 10 000 kronor per månad. Många av dem har flyttat utomlands av hälsoskäl. Det är dessa människor som drabbas av en höjning av SINK. De som beskattas enligt SINK kan inte ta del av det svenska socialförsäkringssystemet och kan inte heller använda sig av avdrag. I samma budget där man höjer SINK för bland annat de pensionärer som bor utomlands höjer man också grundavdraget för de pensionärer som beskattas enligt den vanliga inkomstskattelagen, det vill säga sänker skatten för en stor del av de pensionärer som betalar vanligt inkomstskatt i Sverige.

Eftersom SINK-skatten är en definitiv skatt finns det inte någon skyldighet att lämna en inkomstdeklaration. Detta har sedan 2014 inneburit mindre administration för Skatteverket. När SINK återigen höjs till 25 procent är det sannolikt att fler utlandssvenskar väljer att bli beskattade enligt den vanliga inkomstskattelagen, vilket i sin tur innebär att de då har rätt till olika avdrag och att Skatteverket får ökade administrativa kostnader i och med att fler inkomstdeklarationer ska hanteras.

Resolutionsförslag

Svenskar i Världen anser *i första hand* att SINK inte borde höjas till 25 procent, då detta beslut förbiser stora negativa konsekvenser för berörda grupper. En lägre nivå av SINK är önskvärd för att på ett rättvist sätt vara jämförbart med övriga pensionärer som är bosatta i Sverige, samt för att bibehålla en lägre nivå av administration för Skatteverket. En sänkning till 20 procent igen, såväl som ytterligare sänkningar, borde övervägas i takt med att motsvarande pensionsskatt sänks i Sverige.

Om SINK trots detta bibehålls på 25 procent, menar Svenskar i Världen *i andra hand*, att det fribelopp som idag är 1/12 av 0,77 prisbasbelopp per månad för de som får allmän pension och betalar SINK borde höjas i liknande mån som det förhöjda grundavdraget kommer att förstärkas för dem som vid beskattningsårets ingång har fyllt 65 år och beskattas enligt den vanliga inkomstskattelagen. Detta för att skattehöjningen inte ska drabba de låginkomsttagande pensionärerna i utlandet, som inte får ta del av det svenska socialförsäkringssystemet och andra rättigheter i Sverige, jämförelsevis med de låginkomsttagande pensionärer som är bosatta i Sverige och som indirekt har fått sänkt pensionsskatt, och som får ta del av det svenska socialförsäkringssystemet och andra rättigheter i Sverige.

Rätt till begravningsplats i Sverige

Resolutionsmottagare

Sveriges riksdagspartier

Sveriges Kommuner och Landsting

Problemformulering

Många utlandssvenskar känner en stark anknytning till Sverige och vill efter sin död begravas i sitt hemland. Den som inte är folkbokförd i Sverige har dock inte rätt till en begravningsplats i sin hemkommun, eftersom den som inte är folkbokförd i en svensk kommun inte omfattas av begravningslagens bestämmelser och därmed inte heller har betalat en begravningsavgift. Samtidigt anges i lagen att om tillgången på gravplatsmark medger det, får andra också beredas gravplats i kommunen.

Om man är folkbokförd i Sverige har man enligt begravningslagen rätt till en avgiftsfri gravplats under 25 år i den kommun man är folkbokförd i. För att finansiera begravningsverksamheten ska alla som är folkbokförda i Sverige betala en begravningsavgift. Denna avgift beräknas på grundval av den avgiftsskyldiges till kommunal inkomstskatt beskattningsbara förvärvsinkomst.

Många utlandssvenskar har innan sin utflytt från Sverige varit folkbokförda i Sverige och har därför även via inkomstskatten betalat in en begravningsavgift. Dessutom finns det de som är beredda att betala för en familjemedlems begravning så länge denne kan få tillgång till en gravplats i hemkommunen, eller de vars dödsbon kan stå för kostnaderna. Det finns även begravningsförsäkringar som utlandssvenskar kan teckna för att komma runt problematiken med finansiering.

Utlandssvenskens möjlighet att begravas hemmavid beror alltså på tillgången på plats och huruvida huvudmannen godkänner förfrågan att begravas i hemkommunen. Den avlidne är heller inte garanterad en begravningsplats i Sverige trots sitt svenska medborgarskap, utan begravningsplatsen måste i varje enskilt fall godkännas av den lokala församlingen. Till skillnad från den svensk som är folkbokförd i en annan kommun än där man önskar begravas löper alltså utlandssvensken risk att helt bli utan gravplats i Sverige.

Resolutionsförslag

Svenskar i Världen uppmanar till en lagändring, där den som vid dödsfallet inte är folkbokförd i Sverige ska ha rätt att gravsättas på någon av de allmänna begravningsplatserna i Sverige om denne tidigare har varit folkbokförd i Sverige och därmed även tidigare har betalat en begravningsavgift. Huvudmannen ska även tillhandahålla tjänster som till exempel transporter, kremering och gravplats utan kostnad för dödsboet, om den avlidne någon gång under sin livstid har erlagt begravningsavgift.

Vilande SGI vid utflytt

Resolutionsmottagare

Försäkringskassan
Socialdepartementet
Sveriges riksdagspartier
Riksdagspartiernas ungdomsförbund

Problemformulering

När en svensk medborgare idag skriver ut sig från Sveriges folkbokföring och Försäkringskassan nollställs den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI). När personen sedan vill återvända till Sverige kan det uppstå problem. Vi lever i en alltmer globaliserad värld där bland annat EU eftersträvar fri rörlighet inom unionen. Att en återinvandrad svensk medborgare måste utredas och bevisa sin rätt till SGI igen minskar incitamenten för att flytta ut eller flytta tillbaka till Sverige. Dessa ärenden tenderar även att vara utredningskrävande. Detta är dessutom diskriminerande för de svenska medborgare som flyttar utomlands för arbetets räkning.

Det finns särskilda skyddsregler för att omfattas av svensk socialförsäkring vid längre utlandsvistelse, som innefattar möjligheten att lägga SGI vilande samt möjligheten till efterskydd som är längre än det generella tre-månaders-skyddet. Ett särskilt efterskydd innebär att för en utsänd statligt anställd, dennes medföljande eller biståndsarbetare som till följd av utlandsarbete inte omfattas av den arbetsbaserade försäkringen, ska efterskyddstiden börja löpa först vid återkomsten till Sverige. Detta gäller förutsatt att utlandsvistelsen varat längst fem år och att personen omedelbart återvänder till Sverige efter utlandsvistelsen.

Dessa skyddsregler gäller endast vissa personkategorier som sänds ut för arbete i annat land. De som är utsända av företag och deras medföljande, samt medföljande till biståndsarbetare, omfattas inte av detta skydd. I SOU 2017:5 föreslås att den utsände biståndsarbetarens medföljande familjemedlemmar ska omfattas av det särskilda efterskyddet, men utsända av företag och deras medföljande familjemedlemmar nämns inte i utredningen, vilket Svenskar i Världen har påvisat och beklagar i sitt remissvar.

I samband med utsändning av en anställd avbryter ofta den medföljande familjemedlemmen sitt eget arbete för att kunna flytta med till utsändningslandet. Medföljande förlorar sin SGI efter tre månader, vilket innebär att denne förlorar sitt försäkringsskydd om han eller hon inte återvänder till Sverige inom ett år (efterskyddstiden). Medföljande hamnar på detta sätt utanför socialförsäkringen både under utlandsvistelsen och vid återkomsten till Sverige.

Resolutionsförslag

De särskilda skyddsreglerna för att omfattas av social trygghet liksom det särskilda efterskyddet bör omfatta alla kategorier av utsända och deras familjemedlemmar och inte bara vissa personkategorier. Detta skulle innebära att medföljande till biståndsarbetare samt utsända av företag och deras medföljande även de får en sjukpenninggrundande inkomst (SGI) fastställd vid återkomsten till Sverige som motsvarar den SGI personen hade före utsändningen.

Bättre information om sjukvårdsförmåner för utlandssvenskar inom EU/EES och Schweiz

Resolutionsmottagare

Försäkringskassan
1177 Vårdguiden
Socialstyrelsen
Sveriges Kommuner och Landsting

Problemformulering

Svensk medborgare permanent bosatt i annat EU/EES-land eller i Schweiz har rätt till samma sjukvårdsförmåner i Sverige även om denne inte är folkbokförd i Sverige, till samma patientavgift som en person som är folkbokförd i Sverige. Vid vårdbesöket krävs intyg om detta som utfärdas av Försäkringskassan i Visby. För utlandssvenskar används inte personnummer vid läkarbesök, utan istället används ett reservnummer som patienten själv måste komma ihåg om personen skulle byta mottagning. Dessa regler har visat sig i vissa fall medföra problem på läkarmottagningar eller vid tandläkarbesök.

Ett flertal patienter har, trots sin rätt till sjukvårdsförmåner som om de vore bosatta i Sverige, inte fått den sjukvård och de läkemedel de har rätt till. Detta har beskrivits bero på att varken vårdgivare eller vårdtagare i Sverige har haft tillräckliga kunskaper om dessa rättigheter. Framförallt saknas det tillräcklig information om hur högkostnadsskyddet, sjukvårds- och tandvårdsförmåner är kopplade till EU-kortet och de intyg som utfärdas av Försäkringskassan.

För att underlätta för såväl utlandssvenskar som för vårdgivare i Sverige, menar Svenskar i Världen att det behövs bättre information om vilka sjukvårdsförmåner som utlandssvenskar inom EU/EES och Schweiz har rätt till och vad som krävs av vårdtagaren för att kunna ta del av dessa förmåner.

Resolutionsförslag

Svenskar i Världen anser att bättre och mer tillgänglig information om hur högkostnadsskyddet, sjuk- och tandvårdsförmåner är kopplade till EU-kortet, och det intyg som utfärdas av Försäkringskassan i Visby, bör finnas på såväl Försäkringskassans webbplats, Vårdguidens webbplats 1177, samt på Vårdgivarguidens webbplats. Sveriges Kommuner och Landsting har ett ansvar att internt förbättra informationen och kunskaperna om detta inom de olika landstingen. Detta för att såväl vårdgivare som vårdtagare ska vara medvetna om sina rättigheter och skyldigheter vid uppsökande av vård i Sverige och reglerna kring de sjukvårdsförmåner som utlandssvenskar inom EU/EES och Schweiz har rätt till. Svenskar i Världen efterfrågar återkoppling från nämnda parter om hur de planerar att förbättra och göra informationen mer tillgänglig.

2. Medborgarrättsfrågor

Underlätta vid ansökan om nytt pass i utlandet

Resolutionsmottagare

Utrikesdepartementets enhet för konsulära och civilrättsliga ärenden (UD-KC)

Ekonomistyrningsverket

Rikspolisstyrelsen

Svenskar i Världen

Problemformulering

För utlandssvenskar boende i ett land med långt avstånd till närmaste ambassad kan det vara kostsamt och tidsödande att förnya ett pass. Att förnya sitt pass på svenska ambassaden i London kostar 1 176 kr (£107), i Paris 1 450 kr (€152) och i Washington 1 750 kr (\$215). Detta är exklusive eventuella resor till ambassaden om personen som ansöker om pass inte bor i huvudstaden. Enligt förordningen om avgifter vid utlandsmyndigheter finns reglerat att ansökningsavgiften för vanligt pass är 1 400 kr, när ansökan görs hos passmyndighet utom riket. Ett vanligt pass som utfärdas inom riket kostar idag den ansökande 350 kr. Svenskar i Världen anser att en överprövning av denna kostnadsberäkning bör göras, i syfte att sänka avgiften för erhållande av pass vid svensk utlandsmyndighet. Det kan också vara långa väntetider och bristande tillgång till mobila passtationer. Längre öppettider, fler mobila passtationer samt möjligheten att elektroniskt förnya passet skulle eliminera dessa problem.

Resolutionsförslag

Utrikesdepartementets konsulära och civilrättsliga enhet samt polisen uppmanas utöka öppettiderna, öppna fler mobila passtationer samt undersöka möjligheten att få sitt pass förnyat elektroniskt.

Ekonomistyrningsverket uppmanas se över avgiften om passansökan när ansökan om pass görs hos passmyndighet utom riket.

Svenskar i Världen uppmanas att undersöka på vilket sätt andra länder lyckas med att bibehålla hög säkerhet vid elektronisk förnyelse av pass, exempelvis Nya Zeeland.

Bevis om svenskt medborgarskap

Resolutionsmottagare

Utrikesdepartementets enhet för konsulära och civilrättsliga ärenden (UD-KC)

Rikspolisstyrelsen

Skatteverket

Migrationsverket

Problemformulering

I dagsläget kan det vara svårt för utlandssvenskar att få bevis om svenskt medborgarskap utfärdat. När en svensk medborgare som är född i utlandet åker till Sverige för att förnya sitt pass behöver polisen se bevis på att personen är svensk medborgare. Detta kan vara uppvisande av uppehållstillstånd i det land man varit bosatt i, intyg från berörd myndighet i bosättningslandet att man inte ansökt om medborgarskap där, bevis om svenskt medborgarskap utfärdat av Migrationsverket eller beslut om bibehållande av svenskt medborgarskap utfärdat av Migrationsverket.

Om man inte är folkbokförd i Sverige räcker det inte att ta med giltigt svenskt pass vid en passförnyelse då det utöver bevis på identitet även krävs ett bevis på svenskt medborgarskap. Idag är det som sagt svårt och krångligt, om ens omöjligt, att få ett utfärdat bevis om svenskt medborgarskap, då det inte finns något register över svenska medborgare.

Resolutionsförslag

Upprätta ett gemensamt register över svenska medborgare, alternativt förbättra de register som finns idag. Registren bör vara åtkomliga för dem som utfärdar pass. Detta skulle underlätta och effektivisera för Migrationsverket som utfärdar bevis om svenskt medborgarskap, för de privatpersoner som har svårigheter att bevisa sitt svenska medborgarskap samt för de passmyndigheter som utfärdar passen.

Fler sidor i passet

Resolutionsmottagare

Rikspolisstyrelsen

Utrikesdepartementets enhet för konsulära och civilrättsliga ärenden (UD-KC)

Problemformulering

Allt fler människor gör arbetsrelaterade resor utomlands. I många fall stämplas passet, vilket innebär att passet för någon som reser frekvent allt oftare måste bytas ut på grund av brist på sidor. Om passet innehöll fler sidor skulle det spara personer som reser frekvent mycket tid och frustration. Administrationen för passmyndigheterna skulle också minska då de inte behöver utfärda fler pass än nödvändigt. Med färre pass som utfärdas och istället fler sidor i passen skulle färre pass finnas i omlopp och därmed minska risken för missbruk av pass. Möjligheten till flera sidor i passet undersöktes när avtalet för leverans av resedokument förnyades 2017, men det valdes att inte tillhandahålla fler sidor. Detta förklarades med att det finns möjlighet att ge ut extra pass. Däremot behöver personen i fråga bekosta extra pass samt genomgå en tidsödande process. Ytterligare möjligheter för fler sidor i passet bör därmed undersökas vidare och förverkligas.

Resolutionsförslag

Rikspolisstyrelsen och UD-KC uppmanas införa möjligheten att ansöka om svenskt pass med flera sidor.

Svenska beskickningar i utlandet

Resolutionsmottagare

Utrikesdepartementets planeringsstab (UD-PLAN)

Utrikesdepartementets fastighets- och logistikenhet (UD-FAST)

Utrikesdepartementets enhet för konsulära och civilrättsliga ärenden (UD-KC)

Problemformulering

Många utlandssvenskar upplever idag en diskrepans mellan närheten till svenska beskickningar och antalet svenskar som befinner sig i regionen. Svenskar i Världen har full förståelse för att det är regeringen som fattar beslut om var i världen de svenska beskickningarna ska ligga och till vilken grad personalen ska arbeta med medborgarservice, beroende på både ekonomiska resurser och vilka utrikespolitiska mål Sverige har. Trots detta anser Svenskar i Världen att det bör tas större hänsyn till antalet svenskar i regionen när beslut fattas om att beskickningar öppnas eller läggs ner. I regioner där det bor många svenskar finns det ibland inte möjlighet att förnya passet på ambassaden/konsulatet (exempelvis Filippinerna och Malta) och ibland finns det inte ens en ambassad eller konsulat i regionen (exempelvis Los Angeles). Detta medför stora bekymmer för svenskar som av olika anledningar behöver uppsöka ambassaden/konsulatet.

Resolutionsförslag

Utrikesdepartementet bör i större mån ta hänsyn till antalet bosatta svenskar i det land/region som är aktuellt vid beslut om att öppna/stänga ambassader och konsulat. Utrikesdepartementet uppmanas utreda möjligheten att utfärda pass vid mindre ambassader och konsulat alternativt öka antalet mobila passtationer i regioner där det bor många utlandssvenskar.

Särskild valkrets för utlandssvenskar

Resolutionsmottagare

Sveriges riksdagspartier
Sveriges Riksdag/Konstitutionsutskottet
Riksdagspartiernas ungdomsförbund
Valmyndigheten
Justitiedepartementet

Problemformulering

Tillsammans utgör de 660 000 utlandsboende svenskarna sju procent av Sveriges befolkning. Detta innebär att om alla skulle bo i samma kommun, skulle den vara Sveriges näst största. Fram till och med 1994 var utlandssvenskarna upptagna i en särskild röstlängd och hörde till ett specifikt valdistrikt i varje riksdagsvalkrets. I vallagen 1997 bestämdes det att utlandssvenskar förs till det valdistrikt där de senast var folkbokförda. Den bestämmelsen finns kvar i den senaste vallagen från 2005.

Utlandssvenskar är, trots att de utgör sju procent av Sveriges befolkning, en icke-prioriterad grupp i valkampanjer och inrikespolitik överlag. Enligt Valmyndigheten fanns det inför valet 2010 cirka 130 000 utlandssvenskar i röstlängden med adress hos Skatteverket och ytterligare 15 000 utan någon adress. Valdeltagandet bland dessa låg vid det senaste valet år 2014 på cirka 32 procent. Genom att ha ett valdistrikt för utlandsboende kan de politiska partierna profilera sig bättre mot utlandssvenskar, vilket i förlängningen medför ett högre valdeltagande vilket är demokratiskt eftersträvänsvärt. Flera länder har redan valt att införa system för särskild representation för utlandsboende, exempelvis i Frankrike där man har 11 valkretsar som är uppdelade efter olika regioner utomlands där en representant väljs per valkrets. På det sättet har fler fransmän kunnat få sin röst hörd och fler politiker kunnat nå ut till en större del utlandsbosatta. Andra länder där detta har införts är Portugal och Italien.

Resolutionsförslag

Återinför en särskild valkrets för svenska medborgare bosatta utomlands genom en ändring i vallagen. Genom att ha ett valdistrikt för utlandsboende kan de politiska partierna profilera sig bättre mot utlandssvenskar, vilket i förlängning bör medföra ett högre valdeltagande och stärka folkets demokratiska rättigheter.

E-röstning från utlandet

Resolutionsmottagare

Sveriges riksdagspartier
Riksdagspartiernas ungdomsförbund
Sveriges Riksdag/Konstitutionsutskottet
Justitiedepartementet
Valmyndigheten

Problemformulering

Att som svensk medborgare rösta i de svenska valen är en medborgerlig rättighet. Inför valet 2014 fanns drygt 130 000 röstberättigade utlandssvenskar i Skatteverkets röstlängd. Valdeltagandet bland dessa låg, enligt SCB, på cirka 32 procent – ett mycket lågt valdeltagande. Anledningarna till detta låga deltagande kan vara många – långa resvägar, långa väntetider och allmänt omständligt. Detta skulle avhjälpas vid möjlighet till elektronisk röstning. Svenskar i Världen anser att det vore värdefullt att göra det mindre tids- och kostnadskrävande för väljare att utöva sin demokratiska rättighet och att allt finns att vinna på att tillåta e-röstning från andra platser än vallokaler. Idag finns ingen möjlighet till e-röstning i Sverige, trots stor framgång i andra länder som exempelvis Estland. Genom att erbjuda olika sätt att legitimera sig (ID-kort med pinkod, digitalt ID eller mobilt ID) har medborgare i och utanför Estland kunnat e-rösta i nio år. De ester som ska rösta kan testa e-röstningssystemet på en webbplats för att säkerställa att identifikationen fungerar. Ester kan sedan, både elektroniskt och i vallokal, rösta hur många gånger de vill fram tills valdagen, med endast den sista rösten räknad. Valdeltagandet bland utlandsboende ester har ökat sedan e-röstning infördes år 2008. Det har dessutom fått hela befolkningen att använda e-tjänster mer generellt.

Antalet svenska medborgare som bor utanför Sverige är fler än någonsin, minst 660 000. Tillsammans utgör dessa sju procent av Sveriges befolkning och skulle, om alla bodde i samma kommun, vara Sveriges näst största kommun. Dessa borde tillåtas att rösta via internet vilket skulle underlätta för utlandsboende att delta i val och därmed sannolikt öka valdeltagandet. Det skulle även innebära en förbättring i villkor för de som av andra skäl har svårigheter att infinna sig i en vallokal på valdagen.

Resolutionsförslag

I den Parlamentariska Kommittén stod alla partier förutom Miljöpartiet bakom förslaget om test av e-röstning. Vi uppmanar därför till ytterligare en utredning om e-röstning med syftet att erbjuda de svenska medborgare som är bosatta utomlands möjligheten att delta i en testomröstning vid valet 2022.

Särskild ansvarig i regeringen för den svenska diasporan

Resolutionsmottagare:

Sveriges Regering
Statsrådsberedningen

Problemformulering:

Enligt Svenskar i Världens *Kartläggning Av Utlandssvenskar* från 2015 bodde mer än 660 000 svenskar, ungefär 7% av Sveriges befolkning, då utomlands. Dessa utlandssvenskar representerar stora kompetenser och erfarenheter och kan vara en enorm resurs för Sverige både utomlands och när de återvänder hem. Att tillvarata deras intressen skulle verka sverigefrämjande och stärka det svenska näringslivet. Trots detta finns inte ett ämbete i regeringen med ansvar för alla frågor rörande utlandssvenskar, utan frågorna är istället utspridda beroende på sakområde. Att locka hem utlandssvenskar, eller att tillvarata deras intressen i utlandet, är inte en prioriterad fråga. För tillfället är det endast Föreningen Svenskar i Världen som håller samman denna målgrupps intressen och behov.

Flera andra länder har en diasporaminister för att utveckla och vårda relationen mellan landet och utlandsbosatta medborgare. Irland har sedan 2014 en diasporaminister som har ett stort ansvar för detta samt att engagera utlandsbosatta i landet. Även länder som Israel och Indien har diasporaministrar.

I Irlands policy om sin diaspora menar man att ministerns roll är nödvändig för att kommunicera utlandsirländarnas åsikter till regeringen och för att kommunicera regeringens svar på detta till utlandsirländarna. Att ha en person i den svenska regeringen som är ansvarig för samtliga frågor rörande utlandssvenskar skulle förhoppningsvis råda bot på de problem med samordning av information rörande utlandssvenskar som många av Svenskar i Världens medlemmar vittnat om. Det skulle också sända ett tydligt budskap till den svenska diasporan att de har en röst och ett stöd i regeringen och förhoppningsvis också locka fler utlandssvenskar att återvända till Sverige med kompetens att tillföra och lyfta Sverige som nation.

Att ha en särskild representant för utlandssvenskar skulle även underlätta med ett annat av Svenskar i Världens förslag, nämligen att Sveriges regering bör skapa en policy för att tillvarata hemvändares kompetenser, eftersom denna representant rimligen skulle ha huvudansvaret för att framställa en sådan policy och överse dess implementering.

Resolutionsförslag

Sveriges regering uppmanas att utse en särskild representant i regeringen för den svenska diasporans intresse som ska tillvarata både utlandssvenskarnas och hemvändarnas intressen i Regeringen. Denne skulle förslagsvis kunna vara en minister, eller en statssekreterare.

3. Mobilitetsfrågor

Elektronisk information och service

Resolutionsmottagare

Sveriges Kommuner och Landsting

Försäkringskassan

Migrationsverket

Skatteverket

Utrikesdepartementets enhet för konsulära och civilrättsliga ärenden (UD-KC)

Svenskar i Världen

Problemformulering

Servicen till utlandssvenskar som flyttar ifrån och tillbaka till Sverige är ofta bristfällig, inte minst vad gäller information på myndigheters och kommuners hemsidor. Skriftlig information från exempelvis Skatteverket når heller inte fram till de utlandsboende som inte har uppgivit sin nya adress. De är därför beroende av informationen som kan hämtas på myndigheternas hemsidor. Det är inte heller ovanligt att olika myndigheter uppger olika information på sina hemsidor och via kundtjänst samt personlig kontakt. Svenskar i Världen har själva erfart hur information skiljer sig mellan olika myndigheter vid ett flertal tillfällen.

Resolutionsförslag

Sveriges myndigheter bör samordna och kommunicera kring frågor om utlandssvenskar och utlandsboende genom en person, grupp eller avdelning som korrekt och fullständigt kan svara på frågor rörande situationer för utlandssvenskar, eller vet vilken myndighet som har den information som personen behöver. Myndigheterna bör även gå igenom sina hemsidor och kontrollera att de uppger samma information rörande utlandssvenskar samt se till att medarbetare på de olika myndigheterna är koordinerade och lämnar korrekt information. Den information som skickas via post bör även kompletteras med samma information på respektive myndighets hemsida, förslagsvis under en flik med namnet ”Utlandssvenskar”.

Dessutom bör det informeras tydligt om möjligheten för utlandssvenskar som har svensk bank att få sin myndighetspost via digitala brevlådor och på så sätt undvika problemet med att skriftlig information till utlandssvenskar inte når mottagaren. Denna information bör spridas av såväl svenska myndigheter som ambassader och beskickningar runt om i världen, i kontakt med utlandssvenskar. Svenskar i Världen uppmanas också sprida denna information i sina kanaler.

Allt detta för att underlätta både för svenskar utomlands som för de som flyttar tillbaka till Sverige samt sprida information om lagändringar och förändringar i det sociala regelverket som kan påverka svenskar som bor utomlands.

Underlätta kreditprövning

Resolutionsmottagare

Datainspektionen
Upplysningscentralen, UC
Nordea
Swedbank
Handelsbanken
SEB
Telia
Telenor/Bredbandsbolaget
Tele2
Com Hem
Comviq
Tre

Problemformulering

De svenskar som bott utomlands under en längre tid och väljer att flytta tillbaka till Sverige har ofta problem med att teckna mobil- eller internetabonnemang, teckna bolån, att handla mot faktura eller att teckna kreditkort. Med gällande regler är det omöjligt för den som inte är folkbokförd i Sverige att kreditprövas, detta även om personen har haft samma eller bättre inkomst under sin utlandsvistelse än i Sverige.

Då det inte sällan saknas beslutsunderlag från många av de informationsposter som ligger till grund för kreditbesluten, är det i nuläget en omöjlighet för en utlandssvensk att få sin kreditvärdighet bedömd på samma sätt som en person som är bosatt i Sverige. Detta beror på att utlandssvenskar inte har en aktuell och relevant kredithistorik i Sverige. Svenskar i Världen vänder sig dock mot den diskriminering som detta innebär.

Resolutionsförslag

Datainspektionen och Upplysningscentralen uppmanas att undersöka möjligheten att dela information om kreditvärdighet med andra länder samt undersöka andra länders regler angående offentlighet av vissa typer av uppgifter, exempelvis inkomst. Utlandssvenskar som har en kreditvärdighet i ett annat EU/EES-land bör kunna överföra sin kreditinformation från kreditupplysningsföretag i det landet de är bosatt i till Sverige.

Privata företag bör undersöka möjligheten att finna andra sätt att pröva kreditvärdigheten på, exempelvis begäran om intyg från arbetsgivare om inkomst.

Samordnad krishantering för utlandssvenskar

Resolutionsmottagare

Utrikesdepartementets enhet för konsulära och civilrättsliga ärenden (UD-KC)
Svenskar i Världen
Svenska Kyrkan

Problemformulering

Det finns idag inget fullständigt register över hur många utlandssvenskar som är bosatta i världens alla länder. Detta kan vara problematiskt vid en kris då det kan vara svårt att veta vilka svenskar som är bosatta i området och hur många som har drabbats. Svenskar i Världens ombud har ofta goda kontakter med övriga utlandssvenskar i området och kan fungera som en bra mellanhand mellan Utrikesdepartementet och utlandssvenskar samt fungera som ett bra sätt att nå ut med information.

Via UD finns idag möjligheten att anmäla sig till svensklistan i respektive land, som används för att nå utlandssvenskar vid kriser. Listan ger ambassaden i gällande land tillgång till den kontaktinformation som en person har lämnat. Uppslutningen till denna lista är dock oftast begränsad, eftersom många utlandssvenskar, av olika skäl, inte vill finnas i något register och registrering sker frivilligt.

Resolutionsförslag

Utrikesdepartementet bör inkludera Svenskar i Världens lokala ombud i sin krishanteringsverksamhet och ha kännedom om vem den lokala representanten är. När personen blir ombud bör denne även bjudas in till ambassaden samt att delta i de krisövningar som anordnas av Utrikesdepartementet/ambassaden.

Svenskar i Världen vill se ett utökat samarbete och en bättre koordinering i krisarbetet mellan Utrikesdepartementets ambassader, Svenska Kyrkan och Svenskar i Världen. Vi vill dessutom att viktig information från UD ska kunna samköras och även spridas vid Svenskar i Världens och Svenska Kyrkans kanaler.

Svenskar i Världen och organisationens ombud, ambassaderna och Svenska Kyrkan bör sprida informationen om svensklistan och uppmana utlandssvenskarna att registrera sig för att lättare kunna nås och få hjälp vid en kris.

Policy för hemvändande svenskar

Resolutionsmottagare

Sveriges Riksdag/Konstitutionsutskottet
Statsrådsberedningen
Sveriges Riksdagspartier
Riksdagspartiernas ungdomsförbund
Arbetsmarknadsdepartementet
Näringsdepartementet

Problemformulering

Utländsk kompetens har historiskt sett varit en viktig faktor bakom Sveriges framgångsrika industriella utveckling. Det finns ett flertal lagar och regleringar för att locka utländsk kompetens till Sverige i syfte att bibehålla nivån på framtidens välfärd. Uppskattningsvis 20 000 utlandssvenskar återvänder till Sverige varje år, många av dem med unik och för Sverige ekonomiskt värdefull kompetens samt ett internationellt kontaktnät. Dessa människors återförening med svensk arbetsmarknad har observerbara makroekonomiska effekter. Trots detta upplever många hemvändande svenskar att deras nya erfarenheter inte får en rättvis uppskattning när de försöker att återanpassa sig till den svenska arbetsmarknaden. Känslan kan vara så stark att många väljer att återvända till en utländsk karriär, vilket leder till att viktig kompetens går förlorad i Sverige.

Irland och Indien är exempel på länder som insett hur viktigt det är att tillvarata medborgarnas utlandserfarenheter och dessa länder arbetar aktivt för att attrahera sina landsmän tillbaka till landet. Irland har ett utförligt program för att tillvarata hemvändande kompetens - *Global Irish: Ireland's diaspora policy*. Policyn beskriver regeringens handlingsplan för att kunna utnyttja den växande resursen av utlandsbosatta. Där lyfter man bland annat vikten av att kommunikationen mellan staten och utlandsirländarna ska vara två-sidig och man framhäver sitt Emigrant Support Programme, vars syfte är stärka det internationella irländska samhället och dess band till Irland. Detta görs genom finansiella bidrag till en mängd olika organisationer. Indiens Utrikesdepartementet jobbar aktivt för diasporan och man listar sina engagemang för diasporan under en flik kallad ”Diaspora Engagement” på Utrikesdepartementets hemsida. Man delar bland annat ut stipendium till utlandsboende indiska unga för att locka dem att komma hem och studera i Indien, man anordnar ett så kallat Know India Programme för unga utlandsindier och man har efter krav från diasporan på möjligheter till dubbelt medborgarskap tagit fram ett speciellt Overseas Citizenship of India, som ger tillbaka en del av medborgarskapsfördelarna till utlandsbosatta indier.

Resolutionsförslag

Genom att se till bland annat Irland och Indiens strategi för att tillvarata hemvändares kompetens uppmanas Sveriges regering att skapa en policy för hemvändande svenskar. Sverige bör även arbeta för att förbättra integreringen av hemvändande svenskar på arbetsmarknaden, som ett led i att stärka Sveriges konkurrenskraft både inom offentlig och privat sektor.

4. Familje- och utbildningsfrågor

Medförande av skolpeng utomlands

Resolutionsmottagare

Utbildningsdepartementet

Sveriges Riksdag/Utbildningsutskottet

Svensk Utlandsundervisnings Förening (SUF)

Sveriges Kommuner och Landsting

Problemformulering

De svenska utlandsskolorna är en resurs som i dagsläget inte utnyttjas till sin fulla potential. Det är inte möjligt för alla svenska elever i grundskolan eller gymnasiet att ta med sig sin skolpeng till svenska utlandsskolor och praxis varierar från kommun till kommun. Många saknar också information om utlandsskolornas verksamhet. Det vore både enklare och rättvisare om alla kommuner skickar med skolpengen enligt samma system. Det handlar om rättvisa och jämställdhet inför lagen.

Kommunerna har ansvaret att tillhandahålla grund- och gymnasieutbildning. När kommuner gör olika bedömningar behövs en övergripande statlig norm/lag/förordning. Detta bör utmynna i att en gemensam fastställd skolpeng som skickas med under ett eller flera år. Samma villkor för att medföra skolpeng till svensk skola utomlands bör gälla för alla.

Resolutionsförslag

Möjliggör för alla svenska elever vid grundskolan och gymnasiet att ta med sig skolpengen till utländska skolor eller svenska utlandsskolor. Dessutom bör berörda instanser hitta former för ökad kontakt och samverkan mellan utlandsskolor och skolor i Sverige. Svenskar i Världen vill även verka för ett enhetligt system i samtliga kommuner vad gäller fördelning av skolpeng.

Mer allmängiltiga behörighetskrav för utlandsskolors statsbidrag

Resolutionsmottagare

Utbildningsdepartementet
Skolverket

Problemformulering

Skolverket beskriver hur svenska utlandsskolor är avsedda för svenska barn som bor utomlands tillsammans med sin/sina vårdnadshavare. Genom att erbjuda en undervisning som motsvarar den i Sverige kan vårdnadshavare, med barn i skolåldern, rekryteras för arbetsuppgifter i andra länder för att sedan ha möjlighet att återvända till Sverige. Ett stort problem som har uppstått är att det är allt färre elever som är behöriga för att ingå i elevunderlaget.

Många av de behörighetskriterier som krävs för att ingå i elevunderlaget för statsbidrag är förlegade och är inte anpassade för den globala värld vi lever i. I förordning (1994:519) behandlas frågor angående statsbidrag till utbildning av utlandssvenska barn och ungdomar. Där finner man exempelvis att de barn vars familj har ett eget företag, inte är behöriga till statsbidrag, då föräldrarnas verksamhet inte anses vara i svenskt allmänintresse. I en värld där allt fler driver egna företag och där allt färre företag skickar sina anställda utomlands blir färre elever behöriga till statsbidrag. Detta innebär att skolor som ger många elever möjligheten att återvända till Sverige för att studera vidare, inte längre kan få de bidrag som krävs för att fortsätta med sin verksamhet.

Resolutionsförslag

Regelverket bör ändras så att behörighetskraven för att ingå i elevunderlaget för statsbidrag blir mer allmängiltiga. Regeringen uppmanas utreda möjligheten att ändra och modernisera de behörighetskrav som är förlegade samt att ge förslag på hur fler elever kan vara behöriga till statsbidrag.

Förändrad bedömning av IB-betyg

Resolutionsmottagare

Universitets- och högskolerådet (UHR)
Utbildningsdepartementet

Problemformulering

För studenter som har betyg från International Baccalaureate (IB) är det en större utmaning att bli antagna till svenska universitet än vad det är för elever med svenska gymnasiebetyg. Detta främst på grund av den nya konverteringen av IB-betygen som Universitets- och högskolerådet år 2016 tog beslut om i en ändrad föreskrift för grundläggande behörighet och urval till svensk högskola (UHRFS 2013:1). UHR menar att skälet till beslutet var att uppnå så likvärdiga villkor som möjligt för alla sökande till svensk högskola.

Svenskar i Världen menar däremot att den ändrade föreskriften innebär att den nya konverteringen av IB-betyg har förändrats till det negativa, då IB-betygen nu räknas om till svenska betyg och gör att endast maxpoäng på IB (45 poäng) motsvarar svensk maxpoäng (20 poäng). Mot bakgrund av att endast 0,5% av svenska IB-elever får 40 och endast 0,2% får 45, medan 4% av svenska naturvetarelever får 20, blir den nya konverteringen orättvis vad gäller antagningen till svenska universitet.

Trots kritiska remissvar från Svenskar i Världen, Svensk Utlandsundervisning (SUF), och andra remissinstanser har nu förändringen trätt i kraft. Den snabba implementeringen har också gjort det svårt för de elever som valde att påbörja en utbildning när förslaget gick ut på remiss hösten 2016, som nu inte har en chans att ta ställning och välja om efter de nya reglerna och förutsättningarna. Innan den nya förordningen trädde i kraft gällde ett regelverk från 2007/2008. VHS (numera UHR) skapade en diskussion genom förslaget ”Värdering av utländska betyg” som pågick 2003–2007 som slutligen ledde fram till det regelverk som varit väl fungerande för IB-elever.

IB-utbildningen har ett mycket bra rykte runt om i världen tack vare den höga och internationellt likartade standarden som erbjuds. För svensk räkning är IB-utbildningen intressant av utbildningspolitiska skäl genom att den erbjuder ett internationellt gångbart alternativ. Dessutom är IB-utbildningen näringspolitiskt intressant genom att den skapar en möjlighet att attrahera kvalificerad arbetskraft till Sverige. I samband med att föräldrar väljer att göra utlandstjänstgöring kan det vara avgörande för dem att det på plats finns IB-utbildning för medföljande barn. Detta för att det skapar en möjlighet att komma tillbaka till Sverige med en kvalificerad gymnasieutbildning.

Resolutionsförslag

Svenskar i Världen anser att den nya konverteringen av IB-betyg är orättvis då möjligheten för en högt presterande IB-elev att bli intagen till ett svenskt universitet minskar kraftigt. Denna förändring är ogynnsam för IB-elever och Svenskar i Världen föreslår därför att det regelverk som gällde för IB-betyg mellan 2007/2008 till 2016 återigen bör införas.

Personnummer för svenska medborgare födda utomlands

Resolutionsmottagare

Skatteverket

Migrationsverket

Problemformulering

Före år 2000 fastställdes personnummer även för personer som inte var folkbokförda i Sverige. År 2000 beslutades att svenskar som föds utomlands till svenska föräldrar blir tilldelade ett samordningsnummer istället för ett personnummer. Avsaknaden av ett personnummer gör det svårt att registrera sig för ett flertal tjänster i Sverige, exempelvis Bank-ID och e-legitimation. Ett samordningsnummer kan inte användas för att ta del av dessa tjänster. Att tillsätta ett samordningsnummer istället för ett personnummer leder till särbehandling av svenska medborgare, födda av svensk mor eller far, och bosatta utomlands, och kan upplevas diskriminerande.

Resolutionsförslag

Svenska medborgare, födda och bosatta utomlands bör tilldelas ett svenskt personnummer istället för ett samordningsnummer. Likt föräldrarna till svenska barn födda utomlands bör det endast göras en notering att personen är utlandsbosatt. I övrigt uppmanas Skatteverket och Migrationsverket att se över rutiner hur personer med samordningsnummer behandlas.

Uppehållstillstånd i Sverige för medföljande icke-EU medborgare

Resolutionsmottagare

Migrationsverket

Justitiedepartementet

Problemformulering

Angående rätt till uppehållstillstånd

Svenskar i Världens medlemmar har på senare tid vittnat om att svenska medborgare som vill flytta hem till Sverige med en partner och/eller barn som är inte är EU-medborgare ofta får beskedet av handläggare vid Migrationsverket att de måste flytta hem först, och således lämna sin partner/barn i ett annat land tills ansökan för dem behandlats. Anledningen synes vara att vissa av Migrationsverkets handläggare ofta åberopar det s.k. försörjningskrav, som följer av 5 kap § 3b Utlänningslagen (2005:716, nedan "UL"), nämligen att "uppehållstillstånd på grund av anknytning till en person enligt 3 eller 3 a § får beviljas endast om den person som utlänningen åberopar anknytning till kan försörja sig och har en bostad av tillräcklig storlek och standard för sig och utlänningen." Först när Migrationsverket anser att detta krav uppfyllts av den svenske medborgaren tillåts återstoden av familjen ansöka om uppehållstillstånd.

Denna "praxis" från berörda handläggares sida synes inte vara förenlig med gällande lagstiftning. Av 5 kap 3c § UL framgår nämligen klart att försörjningskravet inte gäller om personen som utlänningen åberopar anknytning till är svensk medborgare.

Den felaktiga rättstillämpningen förefaller bero på ett missförstånd som uppkommit i samband med att lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige (nedan "TL") trädde i kraft.

Av TL framgår visserligen att "I stället för vad som anges i 5 kap. 3 b § utlänningslagen (2005:716) gäller att uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 eller 3 a § samma lag får beviljas endast om den person som utlänningen åberopar anknytning till kan försörja sig och utlänningen samt har en bostad av tillräcklig storlek och standard för sig och utlänningen." Undantaget för de utlänningar som åberopar anknytning till svenska medborgare, d.v.s. ovan åberopade 5 kap. § 3c UL, har dock inte ändrats av TL, och gäller därför fortfarande. Detta synes vara obekant för eller missförstått av många handläggare.

Angående plats för ansökan om uppehållstillstånd

Frågan om var/när ansökan om uppehållstillstånd för anhörig till svensk medborgare får göras – före eller efter inresan till Sverige – synes också vara oklar för många av Migrationsverkets handläggare, som lämnar olika besked till våra medlemmar. Den presentation av frågan som lämnas på Migrationsverkets hemsida är också oklar.

Av lagtexten (5 kap. 18 § UL) framgår att en utlänning som vill ha uppehållstillstånd i Sverige skall ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om uppehållstillstånd får inte bifallas efter inresan. Detta gäller dock inte om utlänningen enligt 5 kap. 3 § första stycket 1 UL har stark anknytning till en person som är bosatt i Sverige

och det inte skäligen kan krävas att utlänningen reser till ett annat land för att ge in ansökan där (5 kap. 18 § andra stycket 5 UL).

Nedanstående två citat från Migrationsverkets hemsida visar dock att det är oklart vad som förväntas av en icke EU-medborgare som är partner, make/maka, sambo till en svensk medborgare och som vill ansöka om uppehållstillstånd:

- ”Beslutet ska vara klart innan du reser till Sverige. Medan du väntar på beslut har du möjlighet att ansöka om visum för att tillfälligt besöka Sverige. /.../ Om du blir beviljad ett visum för besök är det viktigt att du återvänder hem när det har slutat att gälla och där väntar på beslut i ditt ärende om uppehållstillstånd. Upphållstillstånd kan normalt inte beviljas om du befinner dig i Sverige.”
- ”Din familj måste i de flesta fall ha fått uppehållstillstånd innan de reser till Sverige. Vissa familjemedlemmar har dock rätt att ansöka från Sverige. /.../ De i din familj som kan ansöka om uppehållstillstånd från Sverige är din partner (sambo, make/maka eller registrerad partner), dina eller din partners ogifta barn under 21 år, dina eller din partners barn över 21 år om de är beroende av er för sin försörjning, dina eller din partners föräldrar som är ekonomiskt beroende av er.”

Dessa oklarheter leder till stora olägenheter för svenskar som återflyttar till Sverige med en icke EU-medborgare som partner, ogifta barn, etc.

Resolutionsförslag

Svenskar i Världen föreslår att:

1. På grund av rådande oklarhet vad gäller innebörden av tillämplig lag avseende rätt till uppehållstillstånd för icke EU-medborgare med svensk medborgare som anhörig på lämpligt sätt tydliggörs av Migrationsverket för sina berörda handläggare, inklusive innebörden av 5 kap § 3c UL att det inte föreligger något försörjningskrav för den svenska medborgaren;
2. Det bör angående rätten till uppehållstillstånd i dessa fall också anges vilka regler som är tillämpliga för vilka situationer (svenska regler och/eller EU-regler). För att förenkla detta kan ansökningar till Migrationsverket utvecklas för att bättre anpassas till denna grupp av hemvändande svenskar med partners och barn från icke-EU-länder, med en egen ansökningskategori hos Migrationsverket, kallad ”Att flytta med svensk medborgare”;
3. Det på lämpligt sätt ska säkerställas att en icke-EU-medborgare som vill flytta till sin partner i Sverige som är svensk medborgare ska få vara bosatta tillsammans med denne i Sverige under tiden ärendet behandlas; samt att
4. Migrationsverket prioriterar ansökan om uppehållstillstånd för anhöriga till svenska medborgare i en särskild ordning (kö) för partners/föräldrar med minderåriga barn. Av 1 kap § 10 UL framgår att ”I fall som rör ett barn skall särskilt beaktas vad hänsynen till barnets hälsa och utveckling samt barnets bästa i övrigt kräver.” Med stöd av detta lagrum är det av särskilt stor vikt att ärenden som rör familjer med minderåriga barn bör prioriteras hos Migrationsverket för att undvika att barnfamiljer splittras.

Svenskt medborgarskap efter 22 års ålder

Resolutionsmottagare

Justitiedepartementet
Migrationsverket

Problemformulering

Barn till svenska föräldrar får automatiskt svenskt medborgarskap vid födseln. En svensk medborgare som är född och bosatt utomlands kan emellertid i vissa fall förlora sitt svenska medborgarskap. Det svenska medborgarskapet förloras när denne fyller 22 om personen inte ansökt om medborgarskap, är född utanför Sverige, aldrig har bott i Sverige samt om personen inte varit i Sverige under förhållanden som visar samhörighet med Sverige. Detta har medfört stora problem för personer som fyllt 22 år, vilka erhållit svenskt medborgarskap vid födseln (vilket inte är att förväxlas med ansökan om medborgarskap) och därför inte insett att de måste ansöka för att behålla medborgarskapet innan de fyllt 22 år.

För en person som under hela sitt liv identifierat sig som svensk och svensk medborgare kan det komma som en chock att inse att detta inte längre är fallet. Att ansöka om medborgarskap efter 22 års ålder är en lång och komplicerad process och kräver bland annat stadigvarande bosättning i Sverige i fem år, något som kan vara svårt att uppfylla för en ung person som under hela sitt liv haft bosättning utomlands.

Resolutionsförslag

Svenskar som är bosatta utomlands och som erhållit svenskt medborgarskap vid födseln ska inte behöva ansöka om att behålla medborgarskapet. Regeln bör strykas.